

Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe'

Opgericht op 12 november 1974
Omvat de plaatsen Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer

KringNieuws

Hart voor Historie

Colofon

43e jaargang, nummer 3,
maart 2017
KringNieuws verschijnt 8x
per jaar

Secretariaat:

Nassastraat 13 4931 XE
Geertruidenberg
Telefoon: 0162-520519

e-mail:

info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Redactie:

John François

Kopij voor KringNieuws

john.francois@hotmail.com

Sluitingsdatum kopij:

31 maart 2017

Druk: Ergon, grafimedia te
Eindhoven

Afzonderlijke hoogtepunten:

Lezing actueel	1
Verslag lezing/ Festival	2
Uitnodiging / oproep	3
Langstraat / te koop aangeboden	4
Het kasteel / kogels	5
Divers nieuws	6

Bezoek onze website!

Ga naar:

www.oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Speciale aandacht

www.canon-geertruidenberg.nl

Rekeningnummer:

Rabobank
NL42 RABO 0115 6003 10
KvK nr. 40271212

Uitnodiging lezing: "de Historie van dranken"

Datum: donderdag 16 maart 2017
Spreker: Arie Niks
Locatie: Theaterzaal van Cultureel Centrum 'De Schattelijkj'
Tijd: 20.00 uur

Shen Nung, rustend onder een theestruik

Was hij de uitvinder van de thee?

Een van de vragen, die Arie aan de zaal stelt bij de lezing over de geschiedenis van onze dranken is: Wie is de uitvinder van de thee? Het is nog steeds niet duidelijk of het nu de Portugezen of de Nederlanders waren, die de eerste thee naar Europa brachten. Wel is bekend dat de VOC rond 1610 (nog maar 400 jaar geleden dus) vanaf Java voornamelijk Japanse thee naar ons land vervoerden. De kwaliteit was kennelijk niet zo goed, want het bestuur van de VOC gaf in 1637 opdracht om meer Chinese thee te verschepen. Neemt u ook uw eigen thee kopje mee als u bij de burens op theevisite gaat? En

waarom gebeurde dat vroeger wel? Hoe het werkelijk zit met het ontstaan van de soorten drank vertellen we uiteraard. De titel van deze lezing: Wat is de overeenkomst tussen koffiedrinkers en aardappeleters geeft al aan dat er bij de circa 150 plaatjes vele foto's, schilderijen, tekeningen enz. zitten. We hebben het niet alleen over thee, maar na de start over water komen o.a. melk, koffie, bier, wijn en sterke drank aan bod.

Waar kennen we Arie Niks nog meer van?

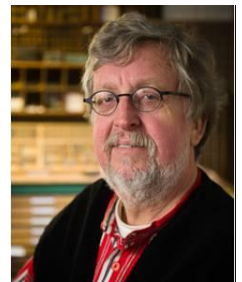
Ik ben misschien geen bekende Doesburger, maar velen kennen mij wel. Dat komt onder andere door de politiek. Ik wil

Volkstuinvereniging, enz. Ook buiten Doesburg heb ik activiteiten.

Samen met mijn echtgenote Ina houd ik regelmatig lezingen overal in het land. We hebben nu twee onderwerpen en wel: China en Tibet en ook De Geschiedenis van het Huwelijk. En laatst is een lezing over de geschiedenis van drank en drinken met name in de schilderkunst er bij gekomen. Daarbij gaat het over hoe de verschillende dranken, (melk, water, bier, wijn, sterke drank) in onze samenleving zijn gekomen in de verre oudheid. Een erg leuk onderzoek dat veel tijd kost. Naast deze bezigheden bevind ik mij elke donderdag in het Openluchtmuseum in Arnhem. Uiteraard sta ik daar in de oude drukkerij en doe daar veel schoolprojecten.

De toegang is gratis ook voor niet leden

Op de foto Arie Niks

Verslag lezing: Lezing “200 jaar Monarchie in beeld”.

Datum: donderdag 16 februari 2017
 Spreker: A.E.Váhl – Lekkerkerker
 Locatie: Theaterzaal van Cultureel Centrum ‘De Schattelijjn’

Voor de tweede keer is Anneke Vahl dit jaar bij ons als spreker aanwezig. Stond de vorige keer architect Pierre Cuypers in het middelpunt, nu belichtte Anneke de geschiedenis van 200 jaar monarchie in Nederland.

Wie al een beetje de monarchie bijhoudt weet al veel over de Oranjes. Toch wist Anneke veel verrassende, interessante en noemenswaardige feiten naar voren te brengen.

Op een mooie en rustige manier houdt ze haar lezing. De Power-Point presentatie was duidelijk en bevatte veel informatie die in stukken werden getoond.

Vele prenten en foto's versterkten haar lezing. Jammer dat maar weinig mensen de gelegenheid hadden aangegrepen om naar de lezing te komen. Anneke had al aangegeven dat zij de lezing in ieder geval zou houden, ook als er maar enkele toehoorders zouden zijn. Gelukkig waren het er iets meer. Een 20-tal belangstellenden kregen inzicht in het wel en wee van het huis van Oranje Nassau.

In haar inleiding verteld Anneke dat er vooral in de beginjaren dat de Oranjes een grote rol speelden in de geschiedenis van Nederland er veel links lagen met de stad Breda. Het familiegraf is als eerste in Breda gevestigd en verhuisde pas later naar Delft. Alles had te maken met het geloof. De Oranjes hingen de protestante religie aan, terwijl Nederland rond 1550 behoorde aan Spanje waar het katholicisme heerste. Vandaar!!!

In 1581 werd de Spaanse koning afgezworen en kregen we onze driekleur oranje-blauw-bleu. Deze vlag is als eerste revolutionaire vlag aan te merken.

Marnix van St. Aldegonde wordt aangemerkt als de schrijver van het Wilhelmus, het volkslied dat in 1568 tijdens de eerste invasie van Willem van Oranje is ontstaan. Helemaal duidelijk is het niet dat Marnix de schrijver is. Zeker is wel dat 1568 het begin is van

de 80 jarige oorlog. We kunnen spreken van 470 jaar Nederland en Oranje/Nassau. Het woord Diets is eigenlijk terug te redeneren naar het Engelse woord Dutch wat Nederlands betekend. Het Wilhelmus is dan ook het oudste volkslied ter wereld. De relatie met Engeland wordt gekenmerkt door de relaties van zowel Maria Stuart I en II van Schotland en Engeland met stadhouder Willem II en III van Holland.

Na de nederlaag van Napoleon in de Slag bij Leipzig in 1813 werd Willem 1 van Oranje ingehuldigd als 'Soeverein Vorst' der Verenigde Nederlanden. Op 16 maart 1815 riep hij zichzelf uit tot koning der Verenigde Nederlanden en her-tog van Luxemburg, waarna hij op 21 september 1815 in Brussel werd ingehuldigd als Koning.

In deze trend kwamen alle leden van het koninklijk huis aanbod soms aangevuld met korte anekdotes en zijsporen, maar wel duidelijk verteld. Anneke gaf vele feiten en duidelijkheden.

Al met al een interessante lezing die eigenlijk meer publiek verdiende.

Zuiderwaterlinie Festival: Veldtocht van de Verbeelding

Tijdens het Zuiderwaterlinie Festival op 8 en 9 april kunt u op bijzondere locaties langs de lijn op avontuur. In Ravenstein, Megen, Breda, Bergen op Zoom en Halsteren zijn routes samengesteld met theater, dans, muziek en poëzie. De Zuiderwaterlinie geldt hierbij als inspiratiebron en speelveld voor lokale toneelspelers, zangers, musici en dansers. Voorstellingen van een kwartier over hoe mensen grenzen opwerpen, verleggen, bewaken en oversteken. Historische plekken als nieuwe bastions, maar dan van de verbeelding. Wie gaat er mee op verkenning?

Bezoek voor meer informatie de website van het Zuiderwaterlinie Festival. <http://zuiderwaterliniefestival.nl/>

Organisatie

Het Zuiderwaterlinie Festival is een nieuw festival voor en door bewoners van Brabant. Het wordt georganiseerd door kunstencentra De Nieuwe Veste, Cultuurbedrijf Bergen op Zoom en Muzelinck. In samenwerking met DOKc (vereniging van Brabantse Kunstencentra), Erfgoed Brabant en Alliantie ZuiderWaterlinie.

Ontleend aan Erfgoed Brabant

Uitnodiging voor de Algemene Ledenvergadering van de Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe' op donderdag 16 maart 2017

Locatie: **Cultureel Centrum 'De Schattelijjn', vergaderruimte 1e verdieping.**

Tijd: **19.00 uur**

Aansluitend om ca. 20.00 uur, lezing in de theaterzaal. (zie ook pagina 1)

Agenda:

1. Opening en mededelingen.
2. Goedkeuring verslag vorige jaarvergadering d.d. 19 maart 2016
3. Jaarverslagen 2016
4. Financieel jaarverslag 2016 en Balans per 31 december 2016
5. Bevindingen van de kascommissie, de heren Jan Serraris en Jan Vink
6. Begroting 2017
7. Bestuursverkiezing 2017
Het bestuur bestond in 2016 uit: Jan van Gils, voorzitter, Chris van den Heijkant, secretaris, Anton Krols 2e secretaris, Ron Ahrens, penningmeester, Cock Vrijenhoek, lid (tot 19-8-'16), John Francois, lid, Hans van de Broek lid (overleden 21-9-'16). Karin Hermans lid (tot 29-9-'16)
Er zijn dit jaar geen aftredende bestuursleden.
Leden die zich kandidaat willen stellen voor een bestuursfunctie kunnen zich tot 48 uur voor de vergadering aanmelden bij de voorzitter of secretaris.
9. Benoeming kascommissie 2017.
10. Verhoging contributie OKG lidmaatschap van € 20,00 naar € 22,00 per jaar i.v.m. kleurendruk Dongebode.
11. Ledenwerving. Ter kennismaking een tegoedbon verstrekken voor gratis één jaar OKG lidmaatschap.
12. Huldiging drie jubilarissen.
13. Rondvraag
14. Sluiting met aansluitend om ca. 20.00 uur in de theaterzaal een lezing door de heer Arie Niks over de Historie van koffie, thee en andere dranken.

Alle stukken worden vooraf aan de vergadering, digitaal toegezonden aan die leden waarvan het e-mailadres bij het secretariaat bekend is. Van deze vergadering liggen de stukken, in een beperkt aantal, achterin de vergaderzaal ter inzage voor die leden welke geen e-mailadres hebben.

Weet U niet zeker of Uw e-mailadres bekend is bij ons dan kunt U dit alsnog doorgeven via: info@oudheidkundige-kring-geertruydenberghe.nl, waarna de stukken U worden toegezonden.

Aan de leden van de Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe'

Tussen 6 en 18 april 2017 vindt weer de Rabobank Clubkas Campagne plaats. Leden van Rabobank Amerstreek zijn in de gelegenheid om stemmen uit te brengen voor de verdeling van een campagne-pot van € 75.000, over allerlei verenigingen en stichtingen in het werkgebied van de Amerstreek.

Is iemand nog geen lid, maar wel klant van Rabobank Amerstreek? Dan kan hij/zij tot 15 februari 2017 lid worden en meestemmen. Het lidmaatschap aanvragen kan gratis via de website www.rabobank.nl/amerstreek, onder het blokje 'De voordelen van het lidmaatschap'.

De Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe' (OKG) heeft zich bij de Rabobank aangemeld om mee te dingen naar een deel van deze pot. Het OKG bestuur roept haar leden uiteraard op om hun stem uit te brengen op onze historische vereniging.

Vraag ook familie, burens en kennissen die in het gebied van Rabobank/Amerstreek wonen om op ons te stemmen. Ieder lid van de Rabobank krijgt 5 stemmen, waarvan maximaal 2 stemmen op een bepaalde vereniging mogen worden uitgebracht. Met deze 5 stemmen kun je dus ten minste drie doelen begunstigen. Elke stem levert een bedrag op.

Het OKG bestuur dankt U bij voorbaat hartelijk voor Uw stem.

Streekarchief Langstraat Heusden Altena

PERSBERICHT
16 februari 2017

EDUCATIEVE WEBSITE HALVEZOLENROUTE ONLINE

Eén website waar docenten en leerlingen van basisscholen in de gemeenten Geertruidenberg, Heusden en Waalwijk verhalen over de omgeving van hun eigen school kunnen vinden, dat is het doel van de website www.halvezolenroute.nl die nu online staat. Je vindt de verhalen via een interactieve kaart, een thema of een specifieke school, ondersteund door foto's, animaties, films en ander educatief materiaal.

In 2016 werd een pilot gedraaid met medewerking van verschillende scholen en nu is de website beschikbaar voor iedereen. De website is de educatieve poot van een project rond de Halvezolenroute. Op deze digitale portal worden de verhalen van de Halvezolenroute aangevuld met de verhalen die er in de omgeving van basisscholen in de gemeenten Geertruidenberg, Heusden en Waalwijk liggen. Het doel is kinderen kennis te laten maken met deze verhalen over de geschiedenis van hun eigen dorp, hun wijk, gebouwen waar ze langs fietsen of straten waar ze spelen. Elk jaar wordt de website aangevuld met een aantal nieuwe verhalen.

De website www.halvezolenroute.nl is een gezamenlijk initiatief van de gemeenten Geertruidenberg, Heusden en Waalwijk. De website is ontwikkeld door Nedview en Buro CO Cultuur Ontmoetingen en is gerealiseerd met financiële steun van de provincie Noord-Brabant. Streekarchief Langstraat Heusden Altena is de beheerder van de website. Voor vragen over de site kunt u bij het Streekarchief terecht.

Einde persbericht

Streekarchief Langstraat Heusden Altena is de archiefdienst van de gemeenten Aalburg, Heusden, Waalwijk, Werkendam en Woudrichem. Eveneens worden de archieven van het Waterschap Rivierenland uit deze regio en een groot aantal particuliere archieven en collecties door het Streekarchief beheerd. Daarnaast is het Streekarchief actief betrokken bij cultuurhistorische evenementen en cultuur- en erfgoededucatie.

Verkoop overtollig geworden boeken uit OKG bibliotheek 11^e selectie

Wegens dublures, ruimte gebrek en heroverweging van het soort titels in onze OKG bibliotheek, zijn een aantal boeken overtollig geworden.

Het bestuur heeft besloten deze boeken te koop aan te bieden aan de leden van de Kring maar ook andere kunnen hiervoor in aanmerking komen. Leden gaan echter voor!

Omdat het vaststellen van een prijs voor de boeken moeilijk is, is besloten ze te verkopen aan de hoogsteieder. De biedingstermijn loopt tot één maand na de verschijningsdatum van deze editie van het KringNieuws.

Om een indruk te krijgen welke boeken te koop zijn, zullen de titels met informatie over de inhoud etc., met enige regelmaat in het KringNieuws te koop worden aangeboden.

Geïnteresseerden kunnen voor meer info en een eventueel bod, contact opnemen met het OKG secretariaat telefoon: 0162-520519 of via email info@oudheidkundigekring-geertruidenberg.nl

Hieronder de elfde selectie,

Titel: **Binnen de poorten van Kampen**

Auteur/Uitgever: Marcel van Winsen en Hugo van Velzen
Inhoud: Ontstaan en ontwikkeling van de binnenstad van Kampen
Afmetingen: 30 x 21 cm
Pagina's: 208

Titel: **In en om het Deventer stadhuis**

Auteur/Uitgever: Dr. A.C. Koch
Inhoud: Geschiedenis stadhuis Deventer
Afmetingen: 25 x 18 cm
Pagina's: 152

Titel: **Katholieke Hogeschool Tilburg 1955-1977**

Auteur/Uitgever: Joh. De Vries
Inhoud: Geschiedenis Katholieke Hogeschool Tilburg 1955-1977
Afmetingen: 24 x 16 cm
Pagina's: 447

Titel: **Kerken in Nederland en België**

Auteur/Uitgever: Matthijs J. Burger
Inhoud: Inventarisatie Kerken in Nederland en België
Afmetingen: 24,5 x 17 cm
Pagina's: 76

Titel: **Beeldvorming over Nederland in het buitenland**

Auteur/Uitgever: Ir. E. Denig
Inhoud: Verslag van congres 'Buitenbeeld van Nederland' 1997
Afmetingen: 28 x 21 cm
Pagina's: 84

Titel: **Bonte Pracht- Vederdracht**

Auteur/Uitgever: Dries Krijn
Inhoud: Geschiedenis van de revue in Nederland
Afmetingen: 28,5 x 22 cm
Pagina's: 160

Titel: **Zij telt voor twee**

Auteur/Uitgever: Annemiek van der Veen
Inhoud: Vrouwen arbeid in Noord Brabant 1880=1940
Afmetingen: 26,5 x 21,5 cm
Pagina's: 126

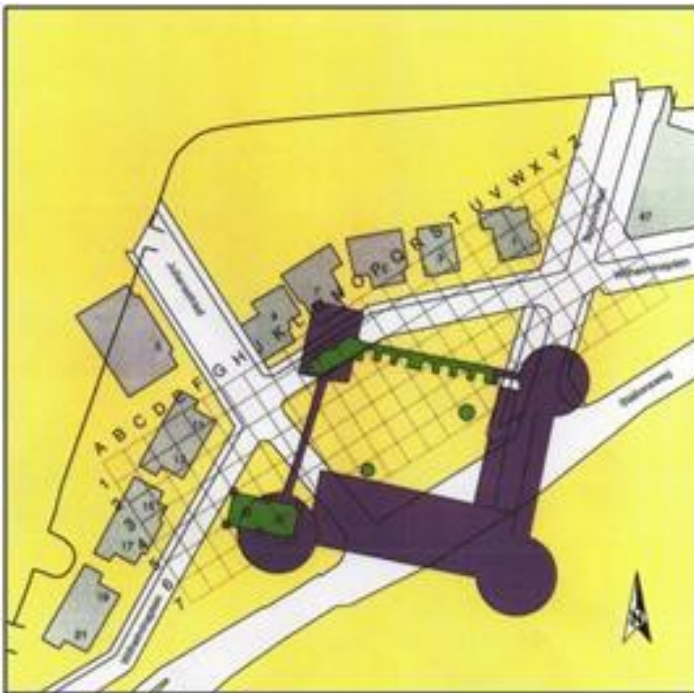
OKG zet zich in voor het zichtbaar maken van het Bergs kasteel aan het Wilhelminaplein.

Woensdag 15 februari 2017 kwamen omwonenden van het Wilhelminaplein, samen met Wethouder Kevin van Oort, bijeen op het Gemeentehuis van Geertruidenberg

Doel van de bijeenkomst was:

Herinrichting van groenbeplanting en discussie aangaande het in beeld brengen van de in 2002 blootgelegde fundering van het kasteel. Ook de Oudheidkundige Kring was uitgenodigd de bespreking bij te wonen en werd vertegenwoordigd door Joke Serraris en Bas Zijlmans

Het door de gemeente voorgelegd plan met betrekking tot het in zicht brengen van de contouren van het kasteel, inhoudende om dit te verwezenlijken door middel van bloemperkjes en/of andersoortige beplanting, werd door de Kring als onvoldoende beschouwt. Bas Zijlmans, heeft een stevig pleidooi gehouden voor een massieve en permanente constructie waarmee Geertruidenberg eer zal inleggen. Hij wees de aanwezigen op het verlies in het verleden van een groot aantal historische bouwwerken, die vroeger uit ons stadsbeeld zijn verwijderd. Nu de gelegenheid zich voordoet om eens recht te doen aan een verloren gegaan historisch bouwwerk, zou het wel zeer jammerlijk zijn als door middel van een vergankelijk 'bloemperkjesplan' één van de meest aansprekende monumenten van de stad voor bewoners en toeristen zichtbaar gemaakt wordt. Bas Zijlmans stelde voor het ondergrondse muurwerk (bovenkant 1,5 meter onder maaiveld) uit allerlei goedkoop materiaal en/of beton, tot tien centimeter onder het maaiveld op te trekken. Vanaf daar, tot vijftig centimeter boven het maaiveld, dient het muurwerk uit verantwoorde historische baksteen te worden opgetrokken.

Een impressie van de ligging en contouren van het kasteel

Het voorgelegde gemeentelijk plan voorziet verder nog om een (vermoedelijke) zuidwestelijke kasteelmuur met hoektoren, die bij de opgraving in 2002 wel zijn aangeboord maar niet zichtbaar gemaakt, door middel van bloemperkjes en een half rond gemetseld muurtje te markeren.

Bas heeft dit plan afgeraden op grond van het niet bekend zijn van de vormen van de met zekerheid aanwezig zijnde ondergrondse funderingen.

De Wethouder heeft toegezegd de adviezen van de Kring te bestuderen op zijn mogelijkheden en voorstellen terug te koppelen naar de betrokken partijen.

Voor uitgebreide informatie van het kasteel verwijst Bas naar: "Het grafelijke kasteel van Geertruidenberg (1323-1547) . Historisch en archeologisch onderzoek" in H. L. Janssen en W. Landewé, Middeleeuwse kastelen in veelvoud. Nieuwe studies over oud erfgoed, Wijk bij Duurstede 2009, 61 t/m 100 (Uitgave van de Nederlandse Kastelenstichting).

Slingerende kogels

Wat een gesmolten naaimachine. Romeinse slingerkogels en een brief vaneen bezorgde moeder met elkaar gemeen hebben? Het zijn stuk voor stuk voorwerpen die in de afgelopen 4.000 jaar tijdens oorlogen in de Nederlandse bodem zijn beland.

Tientallen archeologische vondsten vormen nu samen de tentoonstelling Opgegraven strijd, t/m 14 mei te zien in Het Noord-Brabants Museum in 's-Hertogenbosch

Met ANWB ledenvoordeel koop je kaartjes met 25% korting op www.anwb.nl/landvananwb

DIVERS NIEUWS

Ledenvaria:

Nieuwe leden: mevrouw en mijnheer van der Made-Visser, Geertruidenberg.

Agenda:

- **16 maart Algemene leden vergadering noteer dit vast in de agenda** De schattelijk eerste verdieping de vergadering begint om 19:00 uur
- **Lezingen Oudheidkundige Kring**
20 april lezing titel nog niet bekend
19 oktober lezing titel nog niet bekend
16 november lezing Femke Deen over de vrouwen van Willem van Oranje
21 december lezing Jan Schippers over Symboliek in de kerststal.
- **Vergadering bestuur OKG 1 maart 2017**
- **Seventies Gorcums Museum – Gorinchem**
Van 22.10.2016 t/m 19.3.2017
- **'t Archief, tentoonstelling in het expo-atelier van Ingeborg de Groot** van 01-02-2017 - 29-03-2017
Meer informatie, <http://www.vvvgeertruidenberg.nl/>
- **Erfgoed Academie Brabant:** cursus 'Regionale Geschiedenis' 30 januari 2017 - 12 juni 2017
<http://www.erfgoedbrabant.nl/kennisplatform/activiteit/en/erfgoed-academie-brabant-cursus-regionale-geschiedenis/>
- **De Nederlandse Restauratiebeurs** transformeert in ErfgoedEvent. ErfgoedEvent 2017 op 5, 6 en 7 april
<https://erfgoedstem.nl/events/nederlandse-restauratiebeurs-transformeert-erfgoedevent/>
- **22 en 23 april Zwaluwse havenfeesten** in Lage Zwaluwe. In de buitenhaven zullen aanwezig zijn de historische vaartuigen TERRA NOVA en de HENDIKA van de scouting Zevenbergen. De haven feesten staan weer in het teken van Zwaluwe 100 jaar terug. Zien zijn ook in het dorp de oude ambachten en klederdrachten van weleer. Op zaterdagavond vindt in de haven weer de verlichte botenshow plaats.
- **Museum De Roos** expositie tot 30 april 2017 meer informatie,
<http://www.museumderoos.nl/index.php?menuitemID=54&taalID=2>
- **Brabantse Heemdagen 2017:**
donderdag 3 en vrijdag 4 augustus in Cranendonck (Budel en Maarheeze c.a.)

Van onze bibliotheek

Wist u dat binnen de kring diverse bladen circuleren welke in een roulatiesysteem onder de leden worden doorgegeven? Heeft u hiervoor interesse kunt u zich opgeven bij Anne v.d.Berg-ter Schure of via email [in-fo@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl](mailto:info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl)

Een overzicht van deze bladen treft u hieronder;

- De Klok Heemkunde kring Made
- De Mulder Heemkunde kring Gilze Rijen
- De Wazerwijen Heemkunde kring Dongen
- Engelbrecht van Nassau Heemkunde kring Breda
- De Búrt Heemkundekring Hooge en Lage Zwaluwe
- Effe Lústere Heemkunde kring Werkendam
- De Waterschans Heemkunde kring Bergen op Zoom
- Met gansen trou Heemkunde kring Heusden e.o.
- De Koerier Brab. Heem en Erfgoed Brabant
- Holland Historisch tijdschrift
- Immaterieel erfgoed
- Saillant Stichting Menno van Coehoorn
- Westerheem Nederlandse Archeologie
- Zuidwesterheem Archeologie Zuidwest Nederland
- Vitruvius Vakblad voor erfgoed professionals
- Terra Cognita Archeologische vereniging Land van Heusden en Altena
- Archeologisch Magazine
- InBrabant tijdschrift van ErfgoedBrabant

Van de redactie

Beste leden van de Oudheidkundige Kring Geertruidenberghe,
Mocht u kopij willen aanleveren voor het KringNieuws of NieuwsFlits wil ik u dit even mee geven:

De uiterste inleverdatum van kopij voor KringNieuws nr. 4 is **vrijdag 31 maart**. Het KringNieuws valt dan in de week van 10 april in de bus.

Mocht er tussendoor belangrijk nieuws te melden zijn wordt een NieuwsFlits via de email verzonden.

Tip: kent u iemand in uw omgeving die geen emailadres heeft druk de NieuwsFlits even af en doe die dan bij deze persoon in de bus.

Stuur **kopij** als Word-document, platte tekst, dus geen opmaak.

Stuur **foto's** (onder vermelding van wie, wat, waar en wanneer) naar **John François:**
john.francois@hotmail.com

Met vriendelijke groet,
De redactie